

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าเย้า มีค่านิยมค่านิยมแบบสอดคล้องตามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดนและชาวบ้าน ในข้อ 65 ที่กล่าวว่า "ตำรวจตระเวนชายแดน ทำตัวให้เป็นที่เกรงกลัวของชาวบ้าน" ซึ่งตรงกันข้ามกับค่านิยมของเผ่าแม้ว ลีซอ กะเหรี่ยง และเผ่าอื่น ๆ

จากผลการวิจัยจากแบบสอบถามแบบที่ 1 อาจสรุปได้ว่าค่านิยมทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรนักเรียนชาวเขา มีค่านิยมทางสังคมคล้ายคลึงกัน เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือมีค่านิยมไปทางเดียวกัน (บวกหมดหรือลบหมดทุกเผ่า) ต่อจำนวนข้อควมส่วนใหญ่ในแบบสอบถามแบบที่ 1 ซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า "มีความแตกต่างระหว่างค่านิยมทางสังคมระหว่างนักเรียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ คือระหว่างเผ่าแม้ว เย้า ลีซอ กะเหรี่ยง และเผ่าอื่น ๆ" แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างประชากรบางเผ่ามีค่านิยมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเผ่าอื่น เช่น ข้อ 24 กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าแม้ว เย้า และเผ่าอื่น ๆ มีค่านิยมค่านิยม ส่วนเผ่าลีซอและกะเหรี่ยง มีค่านิยมค่านิยมเป็นคน ซึ่งจะได้อภิปรายดังต่อไปนี้

1. การที่ผลการวิจัยคัดค้านสมมุติฐาน ซึ่งอาจสามารถอภิปรายได้ว่า อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนหนึ่ง เป็นนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา นักเรียนเหล่านี้เป็นนักเรียนประจำ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นมา "ทางโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พ.ศ. 2511 ตามหลักสูตรที่แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรแต่ละระดับมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ทำให้สามารถดำรงความเป็นพลเมืองดีของชาติในระบบประชาธิปไตย ให้รู้จักทำงานต่าง ๆ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เน้นในการรู้จักช่วยเหลือตนเอง และพัฒนาท้องถิ่นถิ่นกำเนิดของตน ดังนั้นในการสอนจึงมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ทางวิชาการตามระดับสติปัญญาของตน อีกประการหนึ่ง ในการสอนนักเรียนชาวเขา โรงเรียนพยายามปลูกฝังความสามัคคี ความรักชาติ และความสำนึกว่าตนเองเป็นคนไทยอยู่เสมอ เพื่อป้องกันมิให้เกิด

ทัศนคติแตกแยก อันจะเป็นผลเสียทางการเมือง"¹ ส่วนโรงเรียนบ้านป่ากลาง อำเภอ
 ปัว จังหวัดน่าน เป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายเหมือนกับ
 กับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สรุปลงกลุ่มตัวอย่างประชากรต่างมาอยู่รวมกันที่โรงเรียน
 มาเป็นสมาชิกของสังคม และโรงเรียนเช่นเดียวกัน ทำให้วัฒนธรรมและค่านิยมคล้ายคลึง
 กัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดของ ไพฑูรย์ เกรือแก้ว² ที่กล่าวว่า "บุคคลที่เป็นสมาชิกสังคม
 เหมือนกัน ก็ย่อมมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันหรือร่วมกัน ดังนั้นปฏิกริยาหรือพฤติกรรมของบุคคล
 ในการพบปะติดต่อกับบุคคลอื่น หรือการปฏิบัติตัวในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่
 เผชิญอยู่ จึงมักจะคล้ายคลึงกันและมักจะสม่ำเสมอในสังคมหนึ่ง ๆ พฤติกรรมส่วนใหญ่ใน
 สังคม จึงเป็นไปตามสถาบันของสังคมนั้น ๆ คือทุกคนปฏิบัติเช่นเดียวกัน เมื่อสมาชิกของ
 สังคมมีความเข้าใจและรวมกับวัฒนธรรมกับบุคคลอื่นแล้ว สถาบันของสังคมก็เปรียบเสมือน
 แบบแผนหรือแบบฉบับ ที่จะกำหนดแนวทางว่า ในเวลาและสถานการณ์เฉพาะอย่างนั้น สังคม
 หวังที่จะให้เขาประพฤติตัวเช่นใด อย่างไร สถาบันมีตัวกำหนดพฤติกรรมที่คอยกระตุ้นให้
 บุคคลทำไปตามสิ่งที่ตัวเห็นว่าผิดชอบ ชั่วดี เป็นสิ่งที่บุคคลควรประพฤติ"

นอกจากนี้ พัทธา สายหู³ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยมว่า มี
 องค์ประกอบหลายฝ่ายที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยม ซึ่งได้แก่สถาบันทางสังคม ผู้ปกครอง
 และโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองและพ่อแม่ของนักเรียนชาวเขา จะเน้นให้

¹ เอกสารเรื่อง "โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงใหม่,"
 (เอกสารโรเนียว).

² ไพฑูรย์ เกรือแก้ว, เรื่องเดิม, หน้า 85 - 87.

³ พัทธา สายหู, "การอภิปรายเรื่องปัญหาสังคม ปัจจุบันและอนาคตของสังคม
 ไทย," (สมาคมนิสิตเอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2514), หน้า 114.



สมาชิกในครอบครัวมีค่านิยมในการเคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโส ดังที่ปรากฏที่พิภย์ กาญจนวณิช⁴ กล่าวไว้ว่า สังคมของชาวเขานับถืออาวุโสมากอย่างยิ่ง เด็ก ๆ ต้องเชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่ และคำกล่าวนี้สอดคล้องกับรายงานของกรมประชาสงเคราะห์⁵ ซึ่งรายงานว่าความผูกพันกับครอบครัวและความเชื่อฟัง กตัญญูของชาวเขา ที่มีต่อบิดามารดาเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น สำหรับโรงเรียนเป็นสถาบันอีกแห่งหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยม ซึ่งความคิดอันนี้ตรงกับความคิดเห็นของ ทอมป์สัน⁶ ที่เห็นว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมแก่เด็กที่สำคัญแห่งหนึ่ง ผู้ที่ถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมในโรงเรียนคือครู เด็กจะเลียนแบบหรือรับค่านิยมและทัศนคติต่าง ๆ จากครู ซึ่งค่านิยมเหล่านี้เป็นที่ยอมรับของครูแล้ว นอกจากนี้ บราวน์⁷ (Brown) ศึกษาค่านิยมส่วนตัวของเด็กอายุ 10 ปี และ 16 ปี เกี่ยวกับเรื่องของความซื่อสัตย์ ความมีศีลธรรม ความเป็นเพื่อน ความรักดีและความรับผิดชอบ บราวน์ สรุปว่า เด็กยิ่งโตขึ้น ครอบครัวมีอิทธิพลต่อค่านิยมของเด็กน้อยลง แต่สังคมภายนอก เช่น โรงเรียน ครู และเพื่อน กลับมีความสำคัญต่อค่านิยมของเด็กมากยิ่งขึ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่านักเรียนและครูน่าจะมีค่านิยมสอดคล้องกัน ดังเช่นการศึกษาของ ชาลี ลัทธิต⁸ ที่ศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองที่บาง

⁴ ปรากฏที่พิภย์ กาญจนวณิช. "ครอบครัวแม่", นิตยสารการสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ครั้งที่ 2. พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515, หน้า 91.

⁵ กรมประชาสงเคราะห์, เรื่องเดิม. หน้า 13.

⁶ Thompson, op.cit., p.528.

⁷ Ibid., 536.

⁸ ชาลี ลัทธิต, เรื่องเดิม.

ประการ ของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าครูและนักเรียนมีคุณธรรมแห่งความเป็น พลเมืองดี สอดคล้องกับนักเรียน ร้อยละ 75.56

หรืออาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีชาวเขาบางพวกบางเผ่า ได้ลงมาติดต่อกับ ใกล้เคียงกับชาวไทยบนพื้นราบ อันเป็นผลให้บังเกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจในชีวิตความเป็นอยู่ของชนพวกนี้ การผสมผสานทางวัฒนธรรมแบบนี้ นับแต่ จะมีมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกกะเหรี่ยงบางกลุ่ม ได้ถูกวัฒนธรรมไทยกลืนไปมาก⁹

2. สำหรับกลุ่มตัวอย่างบางเผ่า มีค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันข้าม กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะนักเรียนเผ่าต่าง ๆ มีวัฒนธรรมต่าง กันก็ได้ ดังเช่นทอมป์สัน¹⁰ กล่าวว่า "ค่านิยมในต่างวัฒนธรรมมักมีการถ่ายทอดค่านิยม แยกต่างกันไป" ซึ่งแนวความคิดอันนี้ ได้รับการสนับสนุนจากการสังเกตของนักมานุษย- วิทยาและการศึกษาของนักจิตวิทยาด้วย ดังเช่นการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมระหว่างบุคคลของ ฮากิโอะ และ กอร์คอน¹¹ ที่ศึกษาค่านิยมระหว่างบุคคลของนักศึกษา นักเรียนชาวญี่ปุ่น และของนักศึกษาชาวอเมริกัน นอกจากนี้มีการศึกษาของแคลกการ์ และ กอร์คอน¹² ที่ศึกษาค่านิยมระหว่างบุคคลของครูฝึกสอนชาวอินเดียนและครูฝึกสอนชาวอเมริกัน ซึ่งผลการวิจัย ทางสรุปออกมาว่า ค่านิยมระหว่างบุคคล มีความแตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรม

ข้อที่กลุ่มตัวอย่างประชากรบางเผ่า มีค่านิยมตรงกันข้ามกับเผ่าอื่น คือข้อ

⁹ กรมประชาสงเคราะห์, เรื่องเดิม, หน้า 13.

¹⁰ Thompson, op.cit., p.529.

¹¹ Kikuchi Akio and Leonard V. Gordon, Evaluation and Cross Cultural Application of A Japanese Form of The Survey of Interpersonal Values, pp. 185 - 195.

¹² S.B. Kakkar and Leonard V. Gordon, The Interpersonal Values of Indian Teacher's Trainers, pp. 341 - 342.

24 และข้อ 65 ซึ่งสามารถอภิปรายถึงสาเหตุที่ทำให้แตกต่างกันได้อีกดังนี้คือ ข้อ 24 ที่กล่าวว่า "เคารพยกย่องพ่อค้า" กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าเผ่า เย้าและเผ่าอื่น ๆ มีค่านิยมกานัลบ ส่วนเผ่าลีซอและกะเหรี่ยงมีค่านิยมกานบวก ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากพ่อค้าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อชนกเรียนน้อย ดังนั้นจึงเห็นว่าควรจะเคารพยกย่องหรือไม่ก็ได้ หรือนักเรียนอาจขาดการพิจารณาในการตอบแบบสอบถามก็ได้ ส่วนข้อ 65 ที่กล่าวว่า "ตำรวจตะเวนชายแดน ทำตัวให้เป็นที่เกรงกลัวของชาวบ้าน" กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าเย้ามีค่านิยมกานัลบ ซึ่งตรงกันข้ามกับเผ่าเผ่า ลีซอ กะเหรี่ยงและเผ่าอื่น ๆ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าเย้ามาจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน และโรงเรียนบ้านป่ากลาง ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนนี้อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของค่ายตำรวจตะเวนชายแดน อาจจะทำให้เข้าใจและความรู้เกี่ยวกับตำรวจตะเวนชายแดนก็ได้ หรืออาจพูดได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรเผ่าเย้ามีความใกล้ชิดกับตำรวจตะเวนชายแดนน้อยไป

3. กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาทุกเผ่า มีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี ผู้มีความประพฤติไม่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู พ่อค้าและตำรวจตะเวนชายแดนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือทุกเผ่าต่างมีระยะทางทางสังคมต่อผู้มีความประพฤติไม่ดีและพ่อค้า ที่มีลักษณะดังกล่าวนั้นแบบสอบถาม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู และตำรวจตะเวนชายแดน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วย แต่มีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีและพ่อค้าแตกต่างจากผู้ที่เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู และตำรวจตะเวนชายแดน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยดังกล่าว สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า นักเรียนชาวเขาแต่ละเผ่ายอมรับมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี ผู้ที่มีความประพฤติไม่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู พ่อค้า และตำรวจตะเวนชายแดนต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ อาจอธิบายได้ว่า นักเรียนชาวเขามีก่านิยมใน

บุคคลที่มีความประพฤติกี่แตกต่างจากผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีและพอกำ ทั้ง ๆ ที่พอกำในแบบสอบถาม เป็นผู้ที่มีลักษณะส่วนหนึ่งคล้ายผู้ชายชาวเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เผ่าแม่เยิมมีภรรยาหลายคน การมีภรรยา มาก ๆ จะถือว่าเป็นผู้ที่มีฐานะดี มีชื่อเสียง¹³ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมจากที่อื่นที่ไม่นิยมคนมีภรรยาหลายคน เขาไม่มีความทักทายก็ได้ จึงทำให้ไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มตัวอย่างประชากร

การที่กลุ่มตัวอย่างประชากรมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่ เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู และตำรวจทะเลวชายแดนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็น เพราะบุคคลเหล่านี้มีลักษณะส่วนใหญ่ เป็นพลเมืองดีตามหลักสูตรของสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้นเอง และการที่กลุ่มตัวอย่างประชากรมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีไม่แตกต่างจากพอกำ ทั้งนี้ก็เพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าบุคคลทั้ง 2 มีพฤติกรรมที่ไม่แน่นอน

4. กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาเผ่าแม่เยิม และนักเรียนชาวเขาทั้งหมด ต่างมีระยะทางทางสังคมต่อบุคคลที่ดีใกล้ที่สุด ส่วนเผ่ากะเหรี่ยงมีระยะทางทางสังคมต่อบุคคลที่ใกล้ที่สุด

ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า ระยะทางทางสังคมของนักเรียนชาวเขาแต่ละเผ่าที่มีต่อผู้ที่มีความประพฤติดีเยี่ยมใกล้กว่าบุคคลอื่น

จากผลการวิเคราะห์หขอมูลนี้ อาจอธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีค่านิยมในบุคคลที่มีความประพฤติดี ทำให้นักเรียนอยากเข้าใกล้บุคคลเหล่านั้น มากกว่าผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีและพอกำ หรืออีกนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าระยะทางทางสังคมที่มีต่อบุคคลที่เราชอบ จะใกล้กว่าบุคคลที่เราไม่ชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบราวน์¹⁴ ที่ทำการศึกษา

¹³ ปรากฏศัพท์พจนานุกรม, เรื่องเดิม, หน้า 99.

¹⁴ Robert L. Brown. Social Distance : Jordanian and Israeli Students, 1968, pp. 344 - 360.

ระยะทางทางสังคมของนักเรียนเด็กหัดครูในจอร์แดน และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอิมร
 ของอิสราเอล พบว่า นักเรียนจอร์แดนจะเลือกคนอิสราเอลเป็นกลุ่มสุดท้าย ส่วนกลุ่ม
 อิสราเอลจะเลือกคนไซเรียมเป็นกลุ่มสุดท้าย และคนอเมริกันเป็นกลุ่มที่คนอิสราเอล
 ชอบมากที่สุด นอกจากนี้ บราวน์¹⁵ ยังศึกษาระยะทางทางสังคมกับนักศึกษาเอธิโอเปีย
 ก็พบว่า นักศึกษาจะเลือกคนชาติเดียวกันเป็นกลุ่มแรก สำหรับในเมืองไทย โคกิว¹⁶
 ทำการศึกษาระยะทางทางสังคมในนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาอยาก
 เป็นมิตรกับคนจีน และผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด

¹⁵ Robert L. Brown. Social Distance and The Ethiopian Students,
 pp. 101 - 114.

¹⁶ Donald O. Cowgill. Social Distance in Thailand, pp.363-376.